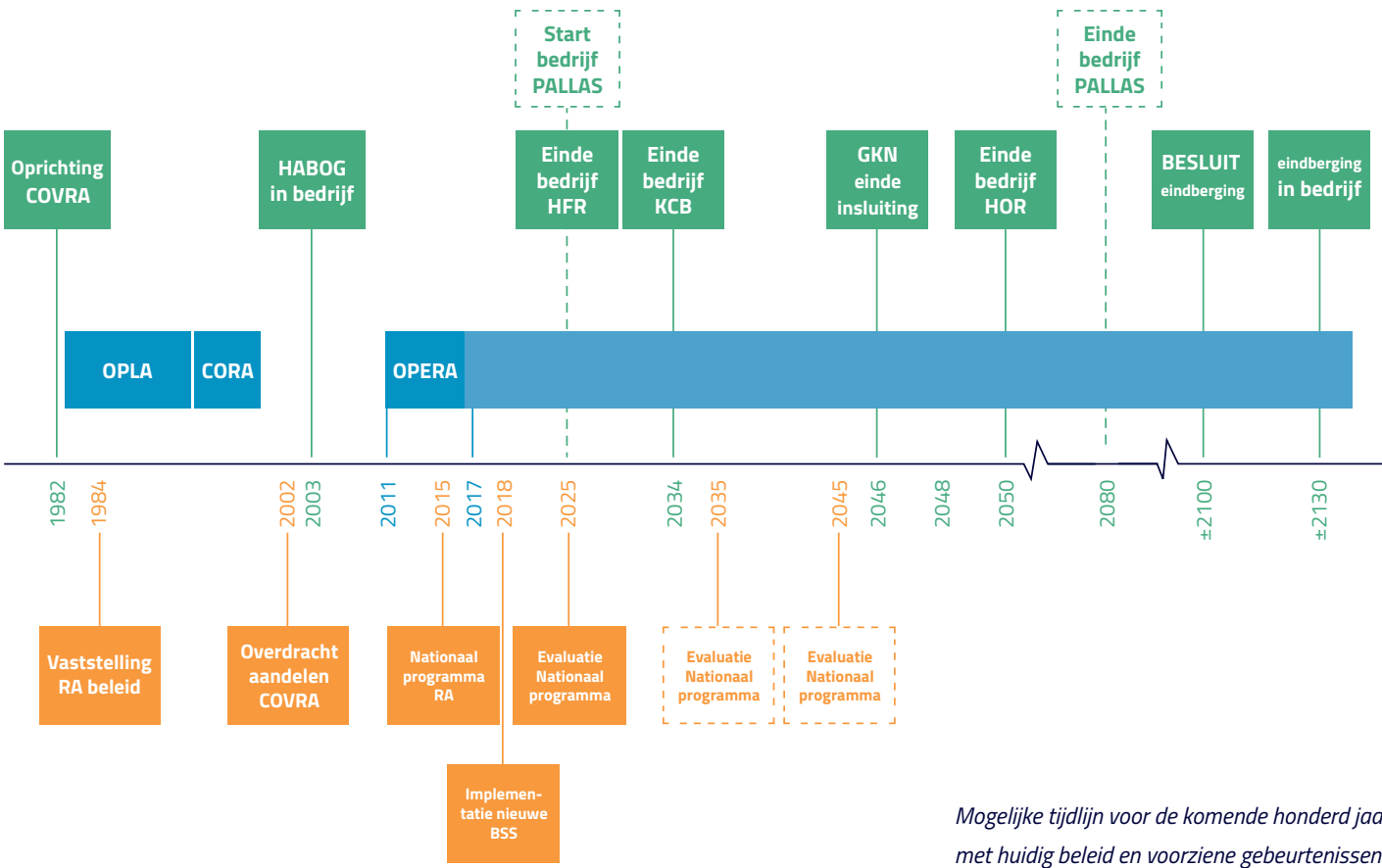

Transparantie en openheid zijn voor iedereen noodzakelijk om tot een weloverwogen afweging te komen. Dat geldt voor nu, maar ook voor de komende honderd jaar omdat er geen volledige zekerheid kan worden gegeven over hoe het radioactief afval zich in de verre toekomst in de diepe aardlagen zal gedragen.

Tot Slot

De voorstellen van de Adviesgroep OPERA zijn geen eindpunt maar juist een startpunt voor een publiek debat om tot een maatschappelijk gedragen oplossing voor radioactief afval te komen. Daarbij moeten emoties worden gehoord en moeten morele waarden richting geven aan de ontwikkeling van de technisch-wetenschappelijke kennis. Dit vraagt tijd die beschikbaar is omdat een definitief besluit over de berging pas rond het jaar 2100 valt. De Adviesgroep beveelt daarom aan om haar conclusies en adviezen mee te nemen in het vervolgonderzoek en vervolgacties na OPERA.

Mogelijke tijdlijn voor de komende honderd jaar met huidig beleid en voorziene gebeurtenissen.

VAN AFVAL NAAR BERGING, TIJD VOOR VERANTWOORDELIJKHEID

NOTITIE VAN DE ADVIESGROEP OPERA

Waarom eindberging van radioactief afval

Waar vandaan?

We produceren radioactief afval in de Kerncentrale Borssele, de onderzoeksreactoren in Petten en Delft, in de industrie en in ziekenhuizen. Een deel daarvan blijft heel lang radioactief en moeten we daarom voor honderdduizend jaar of meer uit het milieu van de mens houden. Op dit moment zien wetenschappers een eindberging ofwel het definitief opbergen van radioactief afval diep in de ondergrond als beste oplossing.

OPERA

Onderzoek naar eindberging vindt al jarenlang overal ter wereld plaats. Tussen 2011 en 2016 werd in Nederland onder de naam OPERA onderzocht hoe eindberging van radioactief afval veilig mogelijk is. OPERA staat voor OnderzoeksProgramma Eindberging Radioactief Afval. In dit programma werd eindberging in kleilagen en zoutformaties onderzocht. In 2011 is de Adviesgroep OPERA opgericht die u met dit leaflet wil informeren over het maatschappelijke proces om te besluiten over een eindberging van radioactief afval.

Nu aan de slag voor een oplossing over honderd jaar

Op zijn vroegst wordt de eindberging pas over honderd jaar in gebruik genomen. Redenen hiervoor zijn om geld te sparen voor de eindberging, om onderzoek te doen naar nieuwe technieken en om het hoogradioactief afval te laten afkoelen.

Een belangrijk beleidsuitgangspunt van het beleid is dat iedere generatie zelf de ruimte krijgt om met een oplossing te komen. De Adviesgroep is het ermee eens om de beslissing over een eindberging rond het jaar 2100 te nemen wanneer de tussenliggende tijd effectief wordt gebruikt voor onderzoek én om de bevolking bij een besluit over een eindberging te betrekken. Daarom moeten we mogelijk een lange termijnplanning ontwikkelen waarin ruimte is opgenomen voor nieuwe wetenschappelijke, technische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Luisteren naar het gevoel is belangrijk

Technologische ontwikkeling roept vaak emoties op bij het publiek. Door emoties begrijpen we of iets goed of verkeerd voelt en ze laten ons zien wat van waarde is. Daarom willen we naast technisch ook ethisch en sociaalwetenschappelijk onderzoek betrekken bij de besluitvorming over eindberging. Dit moet leiden tot een maatschappelijk gedragen oplossing.

Open dialoog

Een open dialoog waaraan alle belanghebbende partijen deelnemen, is volgens de Adviesgroep het startpunt. Wetenschappers, burgers en bestuurders gaan gezamenlijk rond de tafel om gelijkwaardig te kunnen meepraten en meedenken. Daarbij komen zowel technische als emotionele en morele onderwerpen aan bod. Belanghebbenden en overheden moeten de ideeën in hun besluitvorming meenemen. Op dit moment is het Nederlandse beleid gericht op geologische eindberging. De Adviesgroep benadrukt dat het belangrijk is om ook andere oplossingen open te houden.

Onderzoek naar internationale oplossingen

Nederlands onderzoek is ook gericht op een internationale, Europese oplossing (werkgroep ERDO). Een multinationale aanpak ligt politiek echter zowel nationaal als internationaal gevoelig en is daarom nog niet bespreekbaar. Toch ligt zo'n oplossing voor Nederland voor de hand. Wij produceren weinig afval en een internationale aanpak zou daarom verstandig kunnen zijn met het oog op kwaliteit, veiligheid en kosten. Ook kan een multinationale oplossing de termijn van honderd jaar verkorten. De Adviesgroep raadt daarom aan de mogelijkheden voor een internationale aanpak veel nadrukkelijker te onderzoeken. Hiermee moet rekening worden gehouden in de lange termijnplanning en in het maatschappelijk debat.

Beheer van informatie

Voordat een eindberging vanaf 2100 verantwoord in gebruik kan worden genomen, moeten we alle kennis en informatie die het onderzoek gaat opleveren in de komende honderd jaar goed beheren. De basis voor de ontwerpkeuze van een eindberging zal terug te vinden zijn in de onderzoeken en de documentatie. Daarnaast moeten toekomstige generaties toegang hebben tot belangrijke informatie die tot beslissingen hebben geleid. Vanwege het internationale karakter zou ook een internationaal kennisinstituut kunnen worden opgezet.

Brede discussie, te beginnen van onderop

Eindberging van radioactief afval ligt politiek gevoelig. Om te voorkomen dat politici het onderwerp willen gebruiken om er politiek beter van te worden, raadt de Adviesgroep aan om eindberging te depolitiseren. Het Rijk en regionale en lokale bestuurders moeten een start maken om de dialoog over eindberging op gang te brengen. Het feit dat regionale en lokale bestuurders erkennen dat het hier gaat om een gedeeld vraagstuk is belangrijk. Door de discussie van 'onderop' te voeren, wordt voorkomen dat de indruk ontstaat dat een oplossing op voorhand al vaststaat.

Eindberging staat los van kernenergie

De Adviesgroep adviseert de discussie over de eindberging niet te koppelen aan het debat rond kernenergie. De discussie over

kernenergie kan niet zonder discussie over het afval, maar de discussie over het afval kan wél zonder het kernenergiedebat.

Open communicatie

Volgens de Adviesgroep is het belangrijk om in gesprek te gaan over de onzekerheden die er zijn over een eindberging. Die geven ruimte voor een dialoog over de oplossingen. Dit geldt vooral voor de zogenaamde 'safety-case', het model waarmee wordt aangetoond wat de risico's zijn voor een oplossing van een eindberging en waarmee onzekerheden worden geïdentificeerd.

KH Prinses Beatrix opent met een gongslag het opslaggebouw voor verarmd uranium (VOG-2) op 13 september 2017.